

HADERSLEV LATINSKOLES REKTORER OG LÆRERE INDTIL 1800

AF

THOMAS OTTO ACHELIS

For over tredive Aar siden har jeg i dette Tidsskrift (7. R., VI, S. 117-141) udgivet et lille Manuskript, som indeholder Fortegnelser over Haderslev Latinskoles Lærere 1567-1610 og 1660-1735. De sidste Lærere, som anføres i Manuskriptet, er Rektor Schindler og Konrektor Stiegehausen, begge ansat i 1735, den næste Lærer, som blev ansat ved Skolen, er Quartus Ludwig Krahe. Han kom i 1740, og Aaret 1735 er derfor *terminus post quem*, 1741 *terminus ante quem* for Listens Affattelse. Nu ved vi, at der i Aaret 1740 i Altona blev holdt tolv Taler paa Latin, Engelsk, Hebraisk, Græsk og Dansk af Skolens Elever om Skolevæsenet i Hertugdømmerne; den tiende Taler behandlede paa Latin Skolerne i Haderslev og Husum og anfører den Del Navne paa Rektorer i Haderslev. Listen er derfor affattet i Anledning af Taleøvelserne ved „Christianeum“ i Altona.¹ I det følgende giver jeg nogle nye Bidrag til Lærernes Personalier indtil Aaret 1800; Numrene svarer til Listen i P. T. 1921, S. 123-141.

1. Rektorer.

1. 1567-70. Mag. JOHANNES BOCK. * Hameln ved Weseren ca. 1531, Søn af Peter Bock og Anna Fresen (Zeitschr. für Niedersächs. Familienkunde, Bd. 20 (1938), S. 28), imm. i Rostock 16/5 1558, Wittenberg 3/9 1559, Mag. phil. sstds. 1561 ordin. Flensborg 24/8 1575, (G. Cläden, *Monumenta Flensburgensia* I, 1768, S. 424, Anm. 23), Rektor sstds. ved Borgerskolen i Frue Sogn, 1566 Konrektor ved den ny oprettede Latinskole, 1567 Rektor Haderslev, 1571 Præst i Hameln, fra 1576 tillige første Superintendent, † 14/8 1620 (P. T. 1944, 48). Gift 1° Flensborg 21/9 1567 med Mette Kaiser, Datter af den første (tyske) Sognepræst ved Frue Kirke i Ha-

- derslev († 1553; jfr. min Afhandling i Archiv für Reformationsgeschichte, Bd. 34 (1937), S. 124–134). Gift 2° Fiken Lüdersen i Hameln, 9 Børn. – Det nu tabte Epitaphium i Hameln havde følgende Indskrift: „*Reverendus, doctus et vere pius M. Johannes Bock, postquam Haderslebiae in Holsatia per quinquennium ut fidelis pastor animas pavisset, invitus 1571 ad sacrum munus hic suscipiendum vocatus est, officio tamen hoc sacro per annos 49 vigilanter et fideliter functus est*“ (Herrsche Grabinschriften-Sammlung, Handschr. Dep. 17, Hameln, Bd. 33, S. 144 Hannover Landsarkiv).
2. 1570–73. Mag. LAURITS VILLADSEN. Rektor i København 1575.
  3. 1573–84. Mag. HERMAN BECKER (PISTORIUS) var ikke en Søn af Ærke diakon Theodor Pistorius i Husum, da denne Mand kun havde en Søn Johannes (Præst i Tetenbøl 1557–1605) og to Døtre (H. F. Rørdam, *Monumenta historię Danicę* II, 2 [1887], S. 574), men stammer fra Rhinlandene. Født ca. 1542, imm. Rostock ?/5 1568: *Dorpensis Westphalus* (Dorp var en Landsby, som 1889 er indlemmet i Solingen), Mag. sstds. 10/3 1573. – 1583 blev han Præst ved Marię Kirke i Helsingør, † sstds. 16/9 1592 (jfr. Hostrup-Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd (1906), S. 84). – I Helsingør er bevaret Ligstenen og Epitafiet. Ligstenen har følgende Indskrift: „*D. T. V. S. Hermannus Pistorius vir pius et bonus religionis virtutum doctrinęque studiis probe excultus scholę Haderslebianę(?) per XI annos rector diligentiss.dein huius Germanicę ecclesię per IX. annos pastor fideliss.lętus spe melioris (Kass: Meliores) vitę his ærumnis excessit XVI. Septemb. anno Chr. MDXCII ęt.L quem indolis formęque elegantissimę filia Abigael tertia septimana anno ęt. XIV optimique ingenii filiulus Bruno quinta septimana ęt.an.X subsequębantur. – Monumentum hoc perpetuum vidua materque moestiss. cum lacrimis p. marito meritissimo liberisque dulciss. honoris et amoris sinceri*“ (Fr. Kaas, Bidrag til Helsingør Byes Historie. I. Indskrifter fra Karmeliterklostrets Kirke, kaldet St. Marię (1909), S. 16). Paa Epitafiet (med hans Portræt) staar disse Ord: „*M. Hermannus Pistorius Torpensis Westphalus pastor regius isque annos novem qui obiit 1592 verbum dei prędicavit ecclesię aulicę et urbicę Sumptibus Dn. Successoris*“ (jfr. Kaas S. 40, som oversætter: M. H. P. fra Byen Westfalen, Ordet *Torpensis* er misforstaaet; Arends I 38 forveksler Dorp med Dorpat).
  4. 1584–93. Mag. MARTIN PLETZ. Gift 1° 1585 med Katrine Tilling, derfor Svoger til Kantor Habakuk Meyer (Nr. 7). 2° 17/10 1596 med Margarethe, Datter af Martin Bornemann fra Husum (Holmer: P. T. 1949, S. 39). Hun blev 1608 gift med Kantor Marcus

Skomaker i Slesvig (*Elegie Nuptiales i Libri minores Cimbrici* 80, 46, [U. B. Kiel] nu tabt).

6. 1594–1601. Mag. DAVID STAL. Imm. i Basel 1590/1. Ved Seester Kirke (Pinneberg Kreds) findes en Gravsten for Maes Stahel fra 1598 med følgende Ord: „*M. Davit Stahelius Thomæ filius Otthonis nepos Henrich pronepos pietatis ergo*“ (Die Kunstdenkmäler der Provinz Schleswig-Holstein, Kreis Pinneberg, S. 130). – Det Portræt fra Hospitalskirken i Haderslev, som Dahl, Haderslev Bys Præstehistorie (1933), S. 91 har udgivet for hans, forestiller en 1602 levende Præst, der staar nemlig „depict. 1602 æt. 38“; det er vistnok Hospitalspræst Martinus Petri, som maa være født 1564.
7. 1602–07. Mag. BERNHARD MEIER. Født Flensborg 13/12 1570, imm. Jena i Foraaret 1591, Hofmester ved Hoffet i Sønderborg og som saadan Ledsager af Hertug Johan den Yngres Sønner Philip og Albert, imm. Tübingen 7/7 1599 (jfr. Familiengeschichtliche Blätter 1942, Kol. 115/6 og Beiträge zur Tübinger Studentengeschichte, Aargang 6, Hæfte 2 (1953), S. 11), 1602 Rektor og anden Slotspræst i Haderslev, 1/11 1607 Sognepræst sstds. (Aastrup Kirkebog), 1612 Sognepræst Kiel St. Nicolai (Mitteilungen der Gesellschaft f. Kieler Stadtgeschichte. Hæfte 18/9 (1916), S. 537), 1616 Sognepræst København.
8. 1608–14. Mag. BERNHARD WEREMBERG. Imm. Helmstedt 8/4 1597, Wittenberg 19/10 1602 (*Hamburgensis*). Gift 1610 Maria, Datter af Salomon Gesner (Zeitschrift für Niedersächsische Familienkunde, Bd. 15 (1937), S. 96).
9. 1614–30. Mag. DETLEV MEIER. Imm. Wittenberg 5/7 1607. Mag. sstds. 18/9 1610; om hans Ansættelser ca. 1632–1652 jfr. P. T. 1944, S. 50 (No. 30).
10. 1631–50. Mag. JENS RAVN (Raben), *Jessenius Corvinus*. Født i Haderslev 1601, foruden i Rostock imm. Wittenberg 29/10 1625. Rektor 1631–50, anden Slotspræst 1631–44, tillige Sognepræst i Moltrup fra 1640; jfr. Kancelliets Brevbøger 14/4 1636 (S. 467). Gift to Gange med en Catharina (Paul Sass, Ligprædiken over Karen, Nis Jørgensens Enke, 1689). Hans anden Kone er begravet Gl. Haderslev 28/12 1667.
11. 1650–59. Mag. NICOLAI GUTBIER. Født i Grossgottern ved Mülverstedt nær Langensalza som Søn af Sognepræst Nicolaus G. (1584–1623) i Grossgottern 1610–24, derefter Sognepræst i Mülverstedt (jfr. Die Thüringer Sippe, Bd. 10 (1944, S. 29–30) og Katharina Becherin, Datter af Rektor Johann Becher i Mühlhausen,

- imm. foruden i Leipzig i Rostock?/11 1637, 1642 bosiddende i Flensborg (St. Klotz, Ligtale over Joh. Moth i Flensborg 1642), 1650 Rektor i Haderslev. Han var gift med Anna, Datter af Provst Gerhard Culeman i Rensborg; hun † i Haderslev 2/12 1659. En Søn Kai blev Student i Jena 1672. – Jfr. I. K. Seidemann, Geschichte der Familie Gutbier, Bd. I (1867), S. 649.
13. 1660–62. Mag. PETER DREIER. 1647 Informator hos Amtmand Detlev Reventlow. Faderen døde i Oksevad Præstegaard 7/1 1653, hans første Kone sstds. 8/8 1653.
14. 1662–1704. RICHARD VON DER HARDT. Født i Lübeck 24/12 1628 som Søn af Møntgardein Richard von der Hardt (* 11/11 1587, † 20/10 1657) og Petronella Kelling fra Geldern, imm. Rostock ?/8 1641, Helmstedt 21/6 1653. Fik Svigersønnen adjungeret 1703. Død 1704, begr. den 16. (*Acta Haderslebiensia* V, No. 31, § 3) eller 27. Juni (Aastrup Kirkebog). – Gift 15/2 1663 med Ellen, Datter af Borgmester Hans Christiansen (Eichel) i Haderslev, jfr. P. T. 1932, S. 134.
15. 1704–11. JOHANN VON STÄMMEN. Foruden i Kiel Student i Jena 4/5 1696, før 1696 Hofmester hos Christian Rantzau paa Rastorf, senere hos Klosterprovst Wulf Blome paa Hagen (P. Hirschfeld, Schlesw.-Holst. Herrenhäuser des 18. Jahrhunderts (1935) S. 14). Homagialed 9/11 1703, introduceret som *Rector adiunctus* 19/11 (Aastrup Kirkebog). Gift 3/1 1704 med Helena Christina von der Hardt (f. i Haderslev 1675 ifølge Rhodes Manuskript), Formandens Datter. Latinsk Lykønskingsdigt af Professor Sebastian Kortholt i Kiel fandtes i Univ. Bibl. der 1.942³⁷, 2° (No. 80). Rektor i Itzehoe 1711–20 (Seitz, Aktenstücke zur Geschichte der früheren lateinischen Schule zu Itzehoe V (Skoleprogr. 1893), S. 33/4). Begravet 22/3 1720.
16. 1711–35. CONRAD MICHAEL OVERBECK. Født 15/4 1675 i Horneburg i Hertugdømmet Bremen, hvor Faderen var Præst 1650–77, imm. Helmstedt 30/4 1691. Gift 23/11 1717 med Dorothea Sophie Rüe, Datter af Ridefoged i Gram Herred Nicolai R. († 1725, jfr. P. T. 1932, S. 138). I Oktober 1739 blev hun gift med Andreas Lange, Sognepræst i Halk (Arends II 6); 4 Sønner, 2 Døtre. En Søn blev Præst i Vodder og gift med en Datter af No. 17, en anden (Conrad Michael O.) blev Postmester i Horsens (1726–88). – Ligtalen over ham er bevaret (Haderslev Provstearkiv, Acta 7c).
17. 1735–56. CHRISTIAN ERDMANN SCHINDLER. Ikke Søn af en Præst; en Paul Schindler var 1665 Bagermester i Strehla (Julius Kleber,

Chronik der Stadt Strehla (1909), S. 190. Gift 1° 26/9 1719 med Botilla Cath. Rüe, Søster til Rektor Overbecks Kone (se No. 16), † 1729, begr. 30/10 (Kirkeregnskab: „Herr Conrector Schindlers Frau“), 2° 1730 med Elisabeth Tychsen, døbt i Ravsted 8/10 1690, † Haderslev 27/1 1769, Datter af Sognepræst Tycho Thomæus Tychsen; uden Livsarvinger. – Børn af første Ægteskab:

- 1) Martha Catharina, f. ca. 23/4 1721, † 4/4 1799, gift 13/3 1753 med Apoteker Christopher Friedrich Zeise i Haderslev (* Haderslev 9/10 1719, † sstds. 7/3 1785); et Billede af hende findes i Byraadssalen i Haderslev Raadhus, gengivet i min Bog Haderslev Hjorte-Apoteks Historie (1933) S. 46.
- 2) Maria Elisabeth, * ca. 2/1 1727, † Vodder 23/1 1792, gift 12/7 1757 med Nicolaus Georg Overbeck, Søn af Rektor No. 16; jfr. Arends II 132.

18. 1757–62. LAURITS BJØRENSEN. Født i Aabenraa 1728, døbt 18/4 („Lorentz“). Søn af Raadmand Jacob B. og Sophia Arenkiel fra Moltrup. – Gift 1° 20/9 1755 med Barbara Christina Tychsen (f. i Humptrup 18/3 1735, † Haderslev 17/8 1761, begr. i Frue Kirke 21/8, Datter af Provst Johannes Tychsen i Haderslev, jfr. L. Biørensen, *Kurzgefasste Nachricht von dem bald vollen Laufe . . . Haderslev 1761*, 2° 15/9 1772 med Maria Magdalena Schneider (f. Haderslev ?/7 1716), Datter af Diaconus Peter Schneider. Hun var Søster til Quartus Gregorius Jacobsens Kone, se blandt Quarti No. 17. Hun overlevede sin Mand, jfr. Hauch-Fausbøll, *Slesvigske Kirkebogsuddrag*, 1908, S. 11 Anm 2. I Anledning af dette Bryllup skrev Rektor Wiegemann et Lykønskingsprogram (*Libri minores Cimbrici* 5, No. 99 [Univ. Bibl. Kiel], nu tabt).

Børn af første Ægteskab, født i Haderslev:

- 1) Sophia, f. 29/11 1756; 2) Johannes, f. 12/2 1759, se blandt Quarti No. 18; 3) Jacob, f. 29/12 1760, † 1804 som Sognepræst i Valløby.

19. 1763–77. CONRAD FRIEDRICH WIEGMANN, stud. teol. Halle 10/10 1752; teol. Eksamen Rensborg 1761 (*Acta A XVIII*, 394 L. A. Slesvig). Gift med Regina Elisabeth Zeimer i Halle. Hans *Curriculum vitæ* findes i Rensborg Christ-Kirkes Arkiv (Familie und Volk) Aargang 1 (1952, S. 86, Nr. 57). Følgende 4 Børn er født i Haderslev:

- 1) Dorothea Magdalena, f. 19/10 1765, † 11/7 1777; 2) Wibeke Frederica, f. 12/4 1768, † 15/10 1769; 3) Arendt Joachim Friedrich, f. 30/4 1770; 4) Christian Andreas, f. 28/7 1774,

- † 18/4 1777. – Om Sønnen Christian Ludwig (1782–1841) jfr. Biogr. Leksikon XVIII 548, Datteren Dorothea Maria (1786–1860) var K. F. L. Samwers Moder, jfr. DBL² XX 535.
20. 1778–85. ADOLPH HEINRICH STRODTMANN, Søn af Købmand Johann S. i Preetz, døbt 7/8 1753. Student fra Slesvig Katedral-skole, imm. Göttingen 11/2 1772 og Kiel 3/10 1774; Huslærer hos Familien von Ahlefeld i Glückstadt, Rektor i Haderslev 1778, Præst i St. Peter (Eidersted) 1785, Provst i Haderslev 1797, † sstds. 10/10 1839. Om hans to Ægteskaber s. Arends II 293, om det første Ægteskabs ti Børn – det andet var barnløst – s. J. S. Strodtmann, Der Consistorialrath Ad. Heinr. Strodtmann (1851), S. 92–97.
21. 1786–99. ADOLPH RUDOLPH VON BRINCKEN, f. i Hattsted ved Husum 24/7 1754 som Søn af Diaconus Melchior Christoph von B. († 1762), imm. Kiel 11/10 1774; Rektor i Wilster 1782, i Haderslev 1786, Sognepræst i Vonsbæk 1800, † sstds. 21/9 1808. – Om hans to Ægteskaber jfr. J. S. Strodtmann l. c., S. 153–156; den anden Kone † i Haderslev 22/2 1866, 96³/₄ Aar gammel.
22. 1800–08. ADOLPH RUDOLPH ECKERMANN, f. i Eutin 15/9 1778 som Søn af Rektor (senere Professor i Kiel) Jacob Christoph Rudolph E. († 1837), imm. Kiel 28/4 1794, Rektor i Haderslev 1800, Sognepræst i Ratekau 1808, † 21/3 1850. – Om hans Ægteskab og Børn s. J. S. Strodtmann l. c., S. 157/8.

De tre sidste Rektorer var i Slægt med hverandre. Købmand Johann Ludwig Nordtmann i Segeberg havde 3 Døtre, hvis Sønner henholdsvis Sønnesøn var Rektorer i Haderslev 1786–1808:

Dorothea Margareta N., f. 27/7 1727 g. 27/4 1745 Melchior Christoph von Brincken, Diakon i Hattsted († 8/9 1762)	Margareta Elisabeth N., f. 22/9 1730 g. 27/5 1750 Johann Strodtmann, Købmand i Preetz († 10/7 1757)	Anna Amaliia N., f. 2/2 1732 g. Claus Adolf Eckermann, Overinspektør af de Bernstorffske Godser i Mecklenburg.
ADOLPH RUDOLPH VON BRINCKEN, Rektor i Haderslev 1786–1800	ADOLPH HEINRICH STRODTMANN, Rektor i Haderslev 1778–85	CHRISTOPH RUDOLPH ECKERMANN, Rektor i Eutin (1754–1837)
		ADOLPH HEINRICH ECKERMANN, Rektor i Haderslev 1800–08.

2. Konrektor.

2. 1570–75. Mag. KNUD BRAMSEN. 1566 blev han Lærer (*pædagogus*) i Bordesholm, ikke Rektor. – Gift 1569 med en Datter af Hofpræst Jørgen Boysen († 1569).
4. 1584–1605. Mag. MARCUS ANCHERSEN, f. i Haderslev som Søn af Raadmand Claus Anchersen (E. Juhler i Sippe der Nordmark, No. 5–6 (1941/2), S. 74 Anm. 7), som døde i September 1567 (Haderslev i gamle Dage, II 426, No. 23a).
6. 1607–13. Mag. HENRIK MIKKELSEN TISDORP. Imm. Helmstedt 19/7 1604: *Henricus Michaelius Haterschlebiensis*.
9. 1614–15. Mag. ANDERS JACOBSEN LINTRUP. Gift med Inger, Datter af Amtsskriver over Hagenskov Amt Claus Knudsen (vistnok † 21/3 1616 i Haderslev, jfr. *Schriften des Vereins für Schleswig-Holsteinische Kirchengeschichte*, 2. R., Bd. 7 (1925), S. 459) og Cathrine, jfr. P. Sass, Karen Nis Jørgensens Liig-Begiengelse (1689).
10. 1615–25. Mag. PETER DINESEN NISSEN, vistnok identisk med Sognepræsten i Tyrstrup *Petrus Nyssenus* († 1655), som sikkert har været i Embedet 1630 („*Petro Nysseno zu Tyrstorp*“, Tysk Kancelli, Patenten-Reg. 1630, fol. 14) og 1633 (Prot. jud. Haderslev 23/3 1633); Faderen døde allerede 1626 eller 1627. Dertil passer, at Tyrstruppræsten i Ægteskabet med Cathrine, Datter af Borgmester Balthasar Bruun i Haderslev (P. T. 1932, S. 132) og Elsabe havde mindst 5 Børn, Balthasar Petersen Bruun (opkaldt efter Morfaderen), Præst i Tyrstrup, Peter Nissen, Præst i Aller, Margaretha og Catharina Braun og Elsabe (opkaldt efter Mormoderen) gift med Matz Halk i Hjerndrup; hun døde 1703 i en Alder af 77 Aar altsaa f. ca. 1626, hvad der svarer til Faderens Ansættelse som Konrektor i Haderslev. – Imm. i Rostock ?/4 1612 og i Wittenberg 20/4 1613: *Petrus Nyssenius Holsatus Hattersleb*. Mag. sstds. 1615. Gift med Catharina, † i Haderslev 1659, ført til Tyrstrup.
11. ca. 1625–1630 JENS IVERSEN RAVN, som blev Rektor, s. der No. 10. I en Ansøgning til Kong Frederik III skriver han (Acta A. XVII 834), at han har været Rektor i Haderslev i 25 Aar. Nu har han været Rektor fra 1631 til 1650, d. v. s. i 20 Aar, men vi maa saa formode at han først har været Konrektor fra omkring 1625 til 1630.
12. 1630–49. JOACHIM MÜLLER. Imm. Helmstedt 16/7 1619: *Joachimus Moller Eltzensis*. Konrektor „udi 19 Aar“, † 1649 ifølge Indskriften paa Gravstedet (Jyske Samlinger 1924, S. 189). Gift

- med Margareta, Datter af Maler Hinrich von Enum og Catharina, Enke efter Hr. Anton Skrøder. Hun døde 18/8 1672.
13. 1649–59. Mag. HENRIK CHRISTENSEN SCHRIVER. Efter Studierne i Rostock var han i Wittenberg, imm. 13/10 1643: *Heinricus Christianus Schreiber Hattherslebia Holsatus*. – Han faar Gage fra 1649 indtil 1659 (Schulkollegen-Besoldung 1649–72). Den tidligere No. 13 (Mag. Otto Lud.) udgaar, der har ikke været en Konrektor i disse vanskelige Aar.
14. 1661–74. HIERONYMUS DOSSER, Kantor og Konrektor fra 1661, Konrektor alene 1674. – Født i Erfurt eller i Erfurts Omegn; hans Navn findes ikke hos Hermann Goldmann, Die Schüler des Erfurter Ratsgymnasiums (1914); imm. Erfurt 17/3 1631 (*non iuravit*) og 1646. † 10/4 1680: „Der Sehl. Conrektor gestorben, Erde und Glocken vergönnet vor seinen Dienst“ (Kirkeregnskab). Gift ca. 1663 med Anna Kathrine Tormin, som † 1675. Kirkeregnskabsbogen fortæller derom: „Der H. Conrektor seiner Sel. Liebste alle Glocken, ein Begrebnus in der Kirch, und die grosse Woxlicht gebraucht, ihm von die H. Conservatoren frey gelassen“ (4/11 1675). Børn ifølge Inventariet 17/9 1680 (jfr. Nordelbingen, Bd. 2 (1923), S. 121, 123–129): 1) Anna Elisabeth, 16 Aar gammel. Gift 8/7 1696 med Peter Struve (døbt i Rensborg 9/7 1665 som Søn af Kirurg Wolf Strufe og Anna Wacken), Sognepræst i Krusendorf 1696–1724 (Sønderjydske Maanedsskrift 1949, S. 173). Hun † i Krusendorf 30/5 1721; (om Bryllupet s. *Libri minores Cimbrici*, Bd. 19. No. 243 Univ. Bibl. Kiel, nu tabt); 2) Johannes, 15 Aar gammel (f. 8/4 1666, † 16/6 1700 som Diaconus i Haderslev); 3) Anton Rudolph, 13 Aar gammel (imm. Wittenberg 12/9 1684, Jena 4/7 1685); 4) Barbara, 9 Aar gammel.
15. 1680–85. PETER WÖLDICKE. Begr. 1/2 1725: *Sepultus est Dn. Petrus Woldicke Pastor emeritus Sommerstadensis* (Aastrup Kirkebog). Om hans Forfædre s. Peter Wöldicke, Sammlung Neun Heiliger Reden (1763), S. 237/8 og G. Willgeroth, Die Mecklenburg-Schwerinschen Pfarren, Bd. 1 (1924) S. 590.
16. 1685–90. JOHANN DREYER. Imm. Kiel 8/6 1677; Kaldsbrev 6/1 1685, jfr. Archiv für Sippenforschung, Bd. 7 (1930), S. 305.
17. 1690–91. PETER GOLDSCHMIDT. F. i Husum 6/4 1662 som Søn af Guldsmed Matthias Petersen, ikke Dr. theol. i Frankfurt. – Om hans fire Børn s. Friedr. J. C. Cleemann, Histor. geneal.-biogr. Archiv-Lexicon, I (1819), S. 246.
18. 1691–96. DIEDERICH BOCKHORST. Imm. Jena 1682 mellem Februar

- og August. Begr. 11/6 1696 (Aastrup Kirkebog). Enken † 16/10 1704 („Sehl. Margretha Conectors“). – 1696/7 var Stillingen vakant.
19. 1697–1706. THOMAS BENDEL. Korrektør i Frankfurt 1678. Indsat 4/2 1697 (Aastrup Kirkebog).
20. 1706–09. GEORG HERMANN OVERBECK. Begravet Tønder 9/11 1751. Gift med Anna Cathrina Bluhme, begr. Tønder 22/7 1751. Datter af Rektor Christopher Bluhme i Tønder (jfr. om ham *Göttingische Gelehrte Anzeigen* 1937, S. 403, 408).
22. 1711–17. AREND BRUN. Imm. Wittenberg 11/5 1707. Gift 1° Moltrup 5/8 1720 med Hedwig Eleonora Jantzen, 2° Moltrup 10/9 1726 med Dorothea Zoega. Broder til Quartus Joachim Bruun, s. der No. 11.
24. 1735–52. LUDWIG CHRISTIAN STIEGEHAUSEN. Søn af Rektor Johann Christian S. i Korbach († 11/2 1720; jfr. *Geschichtsblätter für Waldeck*, Bd. 35, S. 24 og Wolfgang Medding, *Korbach* (1955), S. 290). Imm. Halle 9/5 1721: *Ludwig Christian Stiegehaus Corbach Waldec. Theol.* Introduceret 15/4 1735. – Gift 10/8 1736 med Juliane Demas (f. i Haderslev ca. 1709, † sstds. 14/12 1803), Datter af Parykmager Ernst Wilhelm D. i Haderslev (f. Langenschwalbach i Hessen, begr. Haderslev 7/10 1758). Hun fik hvert Aar 35 Rigsdaler i Pension fra Generalpostamtskassen (*Acta XVIII B 5*, 1768 Haderslev Raadstuearkiv).
26. 1757–74. ANDREAS HOLM. Døbt i Løgumkloster 7/10 1725, † sstds. 1/4 1790; jfr. P. T. 1925, S. 249, No. 44.
27. 1774–96. JOHANN GOTTLIEB SAUPPE. F. i Zangenberg i Sachsen ca. 1749 som Søn af Kantor Johann Gottlieb S., imm. Leipzig 19/5 1769, Kantor 1771, tillige Konrektor 1774, † 3/12 1796. – Gift 1° 25/9 1772 med Wolburg Petersen (f. ca. 11/11 1728, † 6/8 1775), Datter af Borger Andreas Petersen og Enke efter Kantor C. J. Niemeyer (1746–70, se Kantor Nr. 16; 2° 1776 med Christina Simonsen (f. ca. 1736, † 20/12 1798), Datter af Raadmand Johannes Simonsen og Helena Maria Raben.
Der blev ingen ny Konrektor ansat i dette Aarhundrede.

3. Kantorer.

1. 1567–68. MATTHIAS JOHANNIS. Sandsynligvis fra Sønderborg, imm. Rostock 31/3 1558, Bysekretær i Haderslev 1568–99, Skolens Regnskabsfører 1569/70–98/99; „Matthiß Stadtschriver“ hedder

han i Øsby Kirkeregnskabsbog 1604/5. – † 1604, Begravelsen meddeler Aastrup Kirkebog 3. Adv., *die Martis* (= 18/12): „*Sepe- litur Matthias Johannis Scriba Hatersl.*“ – 1577 har han givet et Legat til Skolens Disciple: „Noch hatt Matthias Johannis stadtschreiber der schulen bedacht mit 40 $\overline{\text{mr}}$ lubisch vor die Renthe nottartfigen Schülern Papir zu kauffen“. Om Legatets Oprindelse meddeles følgende: „Matthiä Johanniß gewesenenen Stadtschreiberß donation 40 $\overline{\text{mr}}$. Hauptstuell, stehen itzo auf Peter Wißmarß Hauß, welches daher kompt, alß gedachter Matthiaß Johanniß auf eine Zeitt von Detleff Marxenn Hardeßvogt gröblich iniurirt wordenn, ist ihm derselb in 40 z Brüche erkennenet, welche aber Matthiaß in seinen eigenen nutzen nicht nehmen wollenn, sondern hat sie Nielß Lassen in sein hauß auf 2 z 8 β Rente getann, und sie darnach den armen Schulern in der Schulen zu Papier legiert“. (Skolens Regnskabsbog, Landsarkiv Aabenraa).

2. 1568–71. OVE LUND, f. i Varnæs, Søn af Præsten der Jørgen Lund († ca. 1578).
3. 1571–75. MAG. LUCAS DE CÖLN. Imm. Frankfurt a/O 1567, Erfurt Mich. 1569 *Lucas a Colonia Hamburgensis*, Magister i Jena 1/1 1571. Nærmere om ham har jeg meddelt i Zeitschrift f. Hamburgische Geschichte, Bd. 36 (1937), S. 168/9.
4. 1575–76. PETER JACOBSEN. Kun indtil 1576; † 1606 som Præst og Herredsprovst i Arrild.
5. 1576–79. THOMAS GRATOF. Gik bort i Begyndelsen af Aaret 1579.
9. 1599–1616. IVER RAVN. Imm. Helmstedt 19/6 1593. Hans Afgang 15/8 1616 meddeler Aastrup Kirkebog: „*Resignat Ivarus Corvinus Cantor Hadersl.*“ – No. 10 og 11 falder bort.
10. (tidligere 12) 1630–58 ASMUS BJØRN. Gift med Marin; en Søn omtales i Raadstueprotokollen 17/3 1666.
11. (tidligere 13) 1659–61 SAMUEL BECKER. Kantor Sønderborg 1661 – mindst 1692.
13. (tidligere 15) 1674–1701. JOHANN HEINRICH BILHARD. Imm. Jena 8/2 1666: „*Joh. Henrich Billhardt Thamsbrück*“. Kaldsbrev 14/10 1674 (senere forandret til 2/12) i Skolens Arkiv. Gift 24/11 1675 med Anna, Enke efter Borgmester Hans Christiansen (Eichel), jfr. P. T. 1932, S. 134. Rhode, Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse (1775), S. 261 kalder hende en Datter af Borgmesteren, men Bilhard kalder sig 1681 som „des Seel. H. Bürgermeisters *Successor Matrimonii*“ (Acta XII J Haderslev Raadstuearkiv).
14. (tidligere 16) 1691–1701–1713. JACOB WEBER. F. i Bischofswerda,

- ikke Præstesøn. Et Barn af ham begravet i Frue Kirke 3/12 1710 (Kirkeregnskabsbog).
15. (tidligere 17) 1714–45. HERMANN JANSEN. Hans Daab er ikke fundet, maaske er han den „Hemme, Jen. Karstens Sohn aus der Gath 1684 17 Jahre alt,“ som forekommer i Konfirmationsregistret. Imm. Helmstedt 15/4 1706. Gift 29/10 1714 med Anna Elisabeth Eichel, (Acta XII A, 1757 L Raadstuearkiv), Datter af Borgmester Hans Christiansen, jfr. P. T. 1932, S. 134. Hun † 15/3 1754 (Kirkeregnskabsbog), en Søn blev begravet i Frue Kirke 6/3 1718.
16. (tidligere 18). 1746–70. JOHANN CHRISTOPH NIEMEYER. F. i Halberstadt 5/10 1721 (Generalkirkevisitation Haderslev Provsti 1746 Bilag) som Søn af Lærer Hinrich Jacob N. (Haderslev Frue, Begravelsesregister 1770); da han ikke anføres hos Arthur Richter, Beiträge zur Geschichte des Stephaneums zu Halberstadt (1875), S. 35, maa han have været Lærer ved Borgerskolen. Kaldsbrev 12/5 1746. – Gift med Wolburg Petersen, som blev gift med Efterfølgeren, se Konrektor No. 27. Hvis Brylluppet har staaet i Haderslev – det er sandsynligt – og er indført i Kirkeregnskabsbogen – det var ønskeligt – saa blev de gift 13/2 1747 hvor der er Tale om en Vielse af en „Waldborrig“, som har tjent hos Mr. Mogenssen. – Jfr. om hans Sange foruden *Bibliotheca Danica* Københavns Adresseavis 1764 No. 33 (23/3), 1766 No. 52 (8/4), 1767 No. 187 (14/12), 1768 No. 52 (8/4), 1769 No. 70 (9/5), 1770 No. 155 (15/10); en Del Nodemanuskripter af Niemeyer, som Aarhus-Kantoren H. E. Grossmann (fra Haderslev) har benyttet, er fra Aarhus Katedralskoles Samling afleveret til Statsbiblioteket i Aarhus; venlige Meddelelser af Bibliotekar Erling Winkel i Aarhus. En Broder af Kantoren, Johann Gottlieb Niemeyer (f. ca. 1728) kom 16/5 1766 som Organist til Haderslev, fra 22/12 1774 var han tillige Bedemand; † 7/6 1788, 60 Aar gammel; jfr. Københavns Adresseavis 1788 No. 152 (23/11) og 1772 No. 32.
17. (tidligere 19). 1771–96. JOHANN GOTTLIEB SAUPPE, se Konrektor No. 27. – Han var den sidste Kantor ved Skolen.

4. 4de Lærere (Quarti).

- 1567–96. HENRIK WALTHER. F. i Flensborg, imm. Wittenberg 25/6 1566 (*H. Walcerus*). Afskediget med Pension 24/2 1596.
- 1596–99. JOHANNES JACOBÄUS. F. i Haderslev, imm. Rostock ?/7 1599.

3. 1599–1605. LAURENTIUS JOHANNIS S. DE LASSO.
Imm. Helmstedt 19/6 1593: *Laurentius Lassus Haderslebiensis*, Wittenberg 24/6 1593, begge Steder sammen med Ivarus Corvinus, (se Kantor No. 9 og Quintus No. 6) og Georgius Barsønius (Arends I 33).
4. 1605–27. JOHANNES EGENOW. Imm. København 28/7 1597 *J. Egenou ex commendat. Serenissimi Regis* (Rørdam, Samlinger og Studier III 348), Rostock ?/10 1601. Jfr. Kancelliets Brevbøger 29/12 1627 og 29/8 1628.
5. 1638–. LAURITZ KRÖGER. I Haderslev Raadsprotokol 27/10 1638 staar følgende: „Nachdem Jacob Jürgenßen in Althad[ersleben] wegen Lorentz Kröger *locat* alhier auf der Schuhlen für Bürgermeister und Raht allhier erschienen, und von Clauß Hanßen in Althad. der hirzu gerichtlich *citiret*, begehret . . .“ – F. Aastrup 13/8 1599 (Schriften des Vereins für Schleswig-Holsteinische Kirchengeschichte, 2. Række, Bd. 7 (1925), S. 446), imm. Rostock 7/7 1626, Søn af Sognepræsten Laur. Crøger i Aastrup († 1650).
6. 1659–77. THOMAS BARVE, Søn af Raadmand Bastian B. i Haderslev (Stolestaderne i Frue Kirke 6/12 1649). Kaldsbrev som *Collega quintus*, men med Løn som *Quartus collega* 13/3 1656 (Kopi i Acta XIII B 11 Haderslev Raadstuearkiv, trykt i Archiv für Sippenforschung Bd. 7 (1930), S. 304/5). Quartus fra 1659. Efter hans Død solgte hans Enke Kathrine Hammerich 29/4 1679 Huset paa Nørregade til Musikant Gotthard Melis (Cod. 492, Fol. 57 Haderslev Raadstuearkiv) og flyttede til Rensborg (Acta XIII B 16); hendes Navn er ikke fundet i de bevarede Kirkeregnskaberne Klokkeregistre.
7. 1677–94. JENS KRÖGER. F. i Haderslev, Søn af Boret K., jfr. P. T. 1941, S. 136; imm. Rostock ?/6 1659. Ikke afsat, men † ca. 1693; i Inventariet af 19/10 1698 hedder det nemlig, at han er „vor ungefähr 5 Jahren aus dieser Sterblichkeit durch den zweitlichen Tod weggerissen worden“ (Acta XIII B 18 Haderslev Raadstuearkiv). Enken Johanna † 22/11 1743, begr. 3/12 (Kirke-regnskabsbog), over 93 Aar gammel. Af Børnene kendes Christopher Matthias, f. ca. 1678, imm. Leipzig 1698, † sstds. 1700, Michael, s. P. T. 1921, S. 139, Nicolaus, Præst i Hejls (Arends I 171, imm. Wittenberg 27/8 1708, Haderslev Raadstueprotokol 28/7 1699), Otte Sophia, gift 1730 (Kongebrev 14/7) med Advokat Hinrich Ludwig Hildebrand: han † 2/2 1734, hun 8/4 1742.
8. 1694–1710. NIELS BOYSEN, Søn af Borger Andreas B.

9. 1711–19. JACOB MÜLLER, imm. Wittenberg 1/5 1700.
10. 1719–23. HERMANN GOTTFRIED SOLTWEDEL, f. Haderslev 7/10 1695, Søn af Købmand Joachim Soltwedel, s. P. T. 1932, 139. Imm. Jena 13/7 1715; † 13/2 1723, ugift. Ligtale i Provstearkiv, Acta 7 c, No. 1.
11. 1723–28. JOACHIM BRUN, f. Haderslev 20/6 1692, Søn af Borgmester Arend B., s. P. T. 1932, S. 137; imm. Wittenberg 1/5 1711.
12. 1728–40. GREGORIUS JACOBSEN. Student fra Haderslev, Oratio valedictoria 20/3 1724 i Skolens Arkiv, imm. Jena 2/5 1724: *Gregorius Jacobus Christiani Holsatus*. – Gift 18/2 1735 (Kongebrev) med Katharine Marie Schneider (f. ca. 1704, † 1738), Datter af Diaconus Peter Schneider (f. Haderslev 23/2 1671, Søn af Skrædder Jacob Matzen, som blev Borger 21/6 1670). – Børn: Peter Christian, f. ca. 1736, Cäcilia Maria, døbt 22/5 1738, Johannes, døbt 25/9 1740.
13. 1741–51. FRIEDERICH LUDWIG KRAHE, f. 1708 (Generalkirkevisitation Haderslev Provsti 1746, Bilag), imm. Helmstedt 1730, Jena 19/2 1731; begr. 27/5 1751.
14. 1751–74–85. GEORG FRIEDRICH MERCATUS, f. Friedland (Vestpreussen) ca. 1717, Søn af Rektor Joachim M. (Acta XVIII 394 LA Slesvig; L. Rhesa, *Kurzgefasste Nachrichten von allen . . an den evangelischen Kirchen in Westpreussen angestellten Predigern* [1834], S. 118): imm. Kiel 2/5 1737 *Georgius Friedericus Mercatus Friedl. Borussiens.* (nov.), Rostock 27/10 1742. Kaldsbrev 5/8 1751, Kollaborator 1774, † 20/6 1785. Gift 28/4 1762 med Maria Elisabeth Sørensen, eneste Datter af Johannes S. (f. Hammelev ca. 1703, † Haderslev 15/10 1782), f. ca. 1736, † 24/4 1800. Børn: 1) Eva Christina, f. 18/8 1762, † 10/4 1812; 2) Johann Friedrich, f. 19/4 1764, imm. København 29/10 1785: *Johannes Fridericus Merthem, Haderslebiensis, 21 annos natus*. † før 1800; 3) Anna Sophia, f. 15/8 1767, gift (før 1800) med . . Nissen i København; 4) Joachim Georg, f. 5/1 1770, Tobakspinder, gift Haderslev 21/10 1800, † 23/6 1821; 5) Conrad Gottlieb, f. 3/6 1772, † før 20/6 1785; 6) Peter Christian, f. 17/12 1774, Farversvend, † 2/2 1834, ugift; 7) Paul, f. 21/9 1777, † mellem 1785 og 1788.
18. 1785–89. JOHANNES BJØRENSEN, f. i Haderslev 12/2 1759, Søn af Rektor Laurits B. (s. Rektor No. 18), undervist hos Faderen i Stenderup, imm. Kiel 18/5 1778, København 11/7 1781, teol. Eksamen København 1782, Gottorp 3/10 1784; Sognepræst Skodborg 1789, Oksevad 1796, † 10/11 1832. – Om Sønerne s.

Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums (1921), S. 56 No. 535, 536 og 555.

19. 1790–1801. JES NIELSEN RICHTER. F. i Haderslev 2/9 1763, Søn af Tobakspinder Johann Friedrich R. (f. Haderslev ca. 1728, Borger 11/5 1758, † 16/11 1793); imm. København 28/9 1783, fik Dispens for den teologiske Eksamen paa Gottorp 25/11 1796 (Tyske Kancellis Forestillingsprotokol); Præst i Sommersted 1801, Stepping 1810, emer. 1833, † Haderslev 10/10 1838. – Om hans Arvinger s. Acta A. V. (1838) Haderslev Raadstuearkiv (L. A. Aabenraa).

5. 5te Lærere (Quinti).

1. 1567–71. HARTWIG.
2. 1571–79. DETLEV BRUN, f. Stepping, Søn af Sognepræst Jesper B. (1607); vistnok ikke studeret. Han fik 70 Mark om Aaret, Walther fra 1567 50 Mark, fra 1571 80 Mark.
3. 1579–86. WOLFGANG SIMONIS, imm. Rostock S. S. 1575.
4. 1586–90. NICOLAUS OLDENDORPIUS: Maaske postum Søn af Johannes Oldendorph († 1566); ikke fundet i Matriklerne.
5. 1590–95. Mag. DAVID BRUN, Broder til No. 2. – Da Listen er fuldstændig indtil 1610, udgaar den tidligere No. 6 Johannes Kröger, Kröger, Udtrykket „*rejectus est*“ i Aastrup Kirkebog 12/9 1595 maa betyde, at han tiltrods for sin Ansøgning ikke opnaaede Ansættelse.
6. 1595–1599. IVER NISSEN RAVN s. Kantor No. 9.
7. 1599. CANUTUS, vistnok Canutus Elingius, jfr. P. T. 1921, S. 137.
8. 1599–1659. NIELS PETERSEN WULF, jfr. P. T. 1921, S. 137. Stillingen nedlagt 10/5 1653 (P. T. 1921, S. 140), men to Quinti blev alligevel endnu ansat: No. 9 og 10.
9. ca. 1640–56 (54?). SIMON DAL, s. P. T. 1921, S. 141.
10. 1656–59 THOMAS BARVE, se Quartus No. 6.

6. 6te Lærere (Sexti).

1. 1580–81 JACOB REKENMESTER = Jacob Petersen. Anføres i denne Form i Hospitalets ældste Regnskab (Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Geschichte, Bd. 57 (1928), S. 217); jfr. min Bog „Deutsche und dänische Schulen einer Schleswiger Grenzstadt im Wandel der Jahrhunderte. (1934), S. 6.
2. 1581–89 DIDRIK WITMACK, tillige Organist. F. i Itzehoe, imm. Wittenberg 30/9 1581, 1589 Amtsskriver i Svabsted, Flensborg 1623. Jfr. J. Smith, Slesv. Amtsførelere (1954), S. 156.

3. 1589-92. KNUDT SCHWEDER, tillige Organist. Formodentlig Søn af Husfoged Markus S. i Haderslev († før 1590), (Quellen und Forschungen, Bd. 15 (1928), S. 364).
4. 1593-97. CHRISTOPHER ZYLE. Tillige Organist.
5. 1598-1606. BERTRAM MØLLER. Tillige Organist, † 4/6 1606, jfr. foruden Aastrup Kirkebog Nicolaus Møllers „Chronologia“ (1591). Om Sønnen Nicolaus s. Haderslev i gamle Dage I (1926), S. 2 og Sønderjydske Maanedsskrift 1949, S. 30.
6. 1609-10. JACOB VON HAMBURGH, Rechenmeister, jfr. Deutsche und dänische Schulen . . . (1934), S. 7.
7. ca. 1619. CLAUS PETERSEN. I Hans Rosings Ligprædiken over Anders Madsen i Tønsberg († 1670) nævnes „Claus Petterson, tydsk Skolemester udi Hadersleff, den viitberømte“.
8. ca. 1634-63. FRANZ GROTHUSEN, „Schreib- und Rechenmeister, † 1663, begr. i Frue Kirke. Forekommer som Nyder af Kommunitetet (Deutsche und dänische Schulen, S. 7). Efter Stephanus Klotz' Visitation 1649 ophævedes Forbindelsen af Borgerskolen med Latinskolen. Fra 1649 forekommer kun Rektor, Konrektor, Kantor, Quartus og Quintus, og Stilling som Quintus bortfalder 1659.

Den Fortegnelse, som er udgivet 1921, er nu forbedret paa adskillige Punkter. Det kan have sin Betydning at se lidt paa Lærernes Hjemstavn. I Almindelighed kan siges, at Rektorer og Konrektorer i Reglen stammede fra Hertugdømmet Slesvig eller fra det nedersaksiske Omraade. Kantorer kom tit fra Thüringen eller Kurfyrstendømmet Sachsen, Quarti og Quinti var sædvanligvis Infødte. Skrive- og Regnemestre kom fra Lübeck eller Hamburg. For Skolens Ledere, Rektorerne, vil en nærmere Redegørelse og en Sammenligning med andre af Landets Latinskoler maaske endnu være paa sin Plads.

Saa længe Undervisnings sproget var nedertysk, kom Rektorerne paa en Undtagelse nær fra Nordtyskland: Bock fra Hameln, Becker fra Rhinlandene, Pletz fra Brandenburg, Neocorus fra Mecklenborg og Stahl fra Holsten; Undtagelsen er Villadsen fra Haderslev. Saa følger en Overgangsperiode paa 38 Aar med fire slesvigske Rektorer: Berend Meier, Weremberg, Detlev Meier og Jens Ravn. Den højtydske Periode indledes med Gutbier (1650), som stammer fra Grænseomraadet mellem neder- og højtydsk Omgangssprog. Omtrent samtidig begynder i Kirken en Række af mellemtydske Provster (og Præster), som varer fra 1639 til 1715.

I Skolen er der kun endnu engang, i 1735, ansat en Rektor fra Kurfyrstendømmet Saksen (Schindler). Ellers skifter fra Gutbiers Død indtil Slutningen af det 18. Aarhundrede Slesvigere og Nedersaksere: De fem Slesvigere var Steffensen, Dreier, von Stämnen, Bjørensens og von Brincken, de fem Nedersaksere von der Hardt fra Lübeck, Overbeck fra Hertugdømmet Bremen, Wiegmann fra Hertugdømmet Brunsvig, Strodtmann fra Holsten og Eckermann fra Eutin.

I alt var blandt Rektorerne 10 Slesviger, 10 fra Nordtyskland og 2 fra Mellemtyskland. Slesvigerne har i 80 Aar ledet Skolen, Nordtyskerne i 127 og Mellemtyskerne i 30. Kun tre Rektorer i Haderslev er født i den gamle „Broby“ eller, som Latinskolens Elever plejede at sige, i „*Venetia parva*“: Villadsen, Ravn og Dreier (i 26 Aar), derimod var i Flensborg Lederne af Latinskolen i 117 Aar uden Undtagelse Bysbørn og det samme havde været Tilfældet fra 1570 til 1571 og 1604 til 1626. I Husum var to Gange i det 16. to Gange i det 17. og en Gang i det 18. Aarhundrede en indfødt Husumer Skolens Rektor, i Slesvig findes kun 3 Gange en Rektor ved Domskolens, som var født i Byen. I Tønder var 4 Rektorer Tøndringer, i Sønderborg stammede ligeledes 4 af dem fra Byen.

Skelner man mellem Slesvigere, Nordtyskerne og Mellemtyskerne, saa faar man følgende Oversigt, som er lærerigt.²:

Latinskole	Slesvigere		Nordtyskere		Mellemtyskere		Danskere		Andre	
	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal	Aar	Antal	Aar
1. Bredsted 1564-1808	26	206	4	37	7	29	0	0	1 ³	33
2. Burg /F. 1576-1608	0	0	2	ca. 11	0	0	0	0	0	0
3. Ekernførde 1565-1827	8	89	7	82	1	ca. 10	0	0	1 ⁴	1
4. Flensborg 1566-1864	8	151	14	122	1	18	1 ⁵	14	0	0
5. Friedrichsberg 1780-1800	4	21	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Friedrichstadt 1624-1850	5	50	7	89	1	1	0	0	3 ⁶	51
7. Garding 1598-1802	7	132	3	16	2	19	0	0	3 ⁷	ca. 29
8. Haderslev 1567-1864	12	126	10	129	2	31	1 ⁸	14	0	0
9. Husum ca. 1528-1850	18	174	11	97	2	32	0	0	0	0
10. Slesvig 1552-1864	10	159	9	77	2	13	1 ⁹	9	2 ¹⁰	ca. 29
11. Sønderborg 1584-1804	8	115	5	79	0	0	0	0	1 ¹¹	7
12. Tønder 1570-1803	6	99	5	85	1 ¹²	22	1 ¹³	10	0	0
13. Tønning ca. 1580-1810	13	65	11	111	1	3	0	0	1 ¹⁴	5
14. Ærøskøbing 1594-1740	4	61	0	0	0	0	4	18	11 ¹⁵	53
15. Aabenraa ca. 1580-1655	5	63	0	0	0	0	0	0	2 ¹⁶	9

NOTER

¹ *Henricus Scholtz, Programma historicum de originibus rerum . . . scholasticarum*, Progr. Altona 1740; jfr. H. Ratjen i Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Geschichte, Bd. 5, S. 609, Jensen-Michelsen, Schlesw.-Holst. Kirchengeschichte IV (1879) S. 233. - ² Den trykte Literatur findes omtalt i Archiv für Sippenforschung, Bd. 17 (1940), S. 195/6, om utrykte Kilder s. Göttingische Gelehrte Anzeigen Bd. 204 (1940), S. 492, Anm. 1. - Kun med Hensyn til Antallet af Rektorer er den følgende Liste paalidelig, paa Grund af Kildernes Lakuner kan Aarstallene kun være omtrentlige. - ³ Timotheus Hilarius Biner 1669-71 fra Neusohl (Ungarn), s. Arends I 51. - ⁴ Cand. teol. Haberland, Rektor 6/5 1726, men 23/8 „unvermuthet von hier gereyset“. - ⁵ Rasmus Johannes Simesen 1851-64, jfr. DBL. XV, 588. - ⁶ Marcus Gualtherus, „Palatinus“, 1624-39, Johannes Essarius 1667-1679, Regetmann ca. 1680-(1704?). - ⁷ Conradus Albinus 1598 - mindst 1609 (?1614), Conrad Gottlieb Beyer (?1741) - 56, Lindemann 1777. - ⁸ S. B. Thrige 1850-64, s. DBL² XXIV 68. - ⁹ Søren Ludvig Povelsen 1854-64, s. C. G. Kofoed, Lærerstanden, S. 103. - ¹⁰ Michael Stanhufius 1555 - (?73) fra Heidingsfeld, Unterfranken; om Hjemstavnen af Franziscus Ritter, Rektor 1630- (?40) kan intet oplyses. - ¹¹ Om Andr. Brand, mindst 1595-1602, s. Arends I 79. - ¹² Om Rektor Johannes Vierhellers Hjemstavn ved man intet (1652-74), men det kan oplyses, at Navnet forekommer i det 17. Aarhundrede i Sichenhausen (Øvre-Hessen), Crainfeld-Vogelsberg, nu Schotten Amtsret) og i det 18. og 19. Aarhundrede i Dieburg Kreds (Starkenburger Provinds i Hessen). - ¹³ Andreas Thomæus 1570-79 fra Møgeltonder, s. Arends II 310. - ¹⁴ N. N. Rektor (1698)-1703. - ¹⁵ Jfr. M. Eriksen i Svendborg Amts Aarskrift 29 (1937) angaaende Rektorerne 1594-1498, 1608, 1631/5, 1637-(41), 1644/8, 1653 (?)-62, 1710/31. - ¹⁶ Jürgen 1588-90, Jacobus Petri „Holsatus“ efter 1590-96, s. Arends II 158.